

WEEKEND NR 5

2

WIECZORYNKA

Rok szkolny
2018/2019

Warto czytać, bo:

*Książka wprowadza w człowieka zmiany. Po przeczytaniu książki
zaczynam inaczej kochać, inaczej myśleć.*

Adolf Dygasiński

*Gdy ktoś się zaczyta, zawsze się czegoś nauczy albo zapomni o tym,
co mu dolega, albo zaśnie- w każdym razie wygra.*

Henryk Sienkiewicz

*Kiedy pierwszy raz czytam dobrą książkę, doświadczam uczucia
jakbym zyskał nowego przyjaciela.*

Johann Wolfgang Goethe

Zespół Szkół Ogólnokształcących
dla Dorosłych w Katowicach

Ciekawostki związane z czytaniem

- Niejaki Mateusz Jabłoński z Gniezna jest prawdopodobnie najszybciej czytającym na świecie człowiekiem. W minutę potrafił przeczytać ponad 110 tys. słów.
- „Słownik gramatyczny języka polskiego” (2007-2015) w obecnej wersji on-line liczy ok. 333 tys. słów.
- Dorośli, którzy czytają regularnie książki, są prawie trzy razy częściej skorzy uczestniczyć w wydarzeniach kulturalnych, prawie cztery razy częściej odwiedzają muzea lub ekspozycje sztuki, ponad dwa i pół raza częściej realizują wolontariat lub charytatywną pracę i ponad jeden i pół raza częściej uczestniczą w zajęciach sportowych.
- Badania czytelnictwa z 2015 r. pokazują, że ponad 6,2 miliona Polaków (19 proc. badanych) znajduje się poza kulturą pisma (nie mają kontaktu z treścią pisemną). Wynika też z nich, że 41,7 proc. Polaków przeczytało w ciągu ostatniego roku przynajmniej jedną książkę.
- W większości krajów europejskich czytelnictwo przekracza 50-procentowy próg, a w Czechach osiąga rekordowe 86 proc.
- Amerykanie czytają ponad dwa razy więcej od naszych rodaków! Badaniami zajęło się Paw Research Center. Pokazują one, że przeciętny Amerykanin w ciągu roku czyta 12 książek. Co więcej, aż 73% mieszkańców USA przeczytało w tym okresie przynajmniej jedną powieść.
- Szacuje się, że ograniczone zdolności czytania kosztują biznes oraz podatników w USA około 30 miliardów rocznie w straconych pensjach, dodatkach oraz produktywności.
- Tygodniowa średnia czasu na całym świecie poświęconego na czytanie wynosi 6,5 godziny.
- Połowa sprzedawanych obecnie książek jest kupowana przez osoby powyżej 45 roku życia.
- Kobiety kupują 68% wszystkich sprzedawanych książek.
- Przeważnie, osoba kupująca książkę spędzi 8 sekund, patrząc na przednią okładkę i 15 patrząc na tylną.
- Na której stronie ludzie najczęściej tracą zainteresowanie książką? Na 18!
- Najdłuższy na świecie drużynowy maraton czytania książek na głos w centrum handlowym w Paysandu w Urugwaju trwał 224 godziny. Wygrali Urugwajczycy. Działo się to, między 12 a 22 września 2007 roku.
- Napisanie jednej powieści zajmuje średnio 475 godzin.

Czytać-nie czytać?

-Analiza biblioteki NASA pokazuje, iż ulubionymi książkami astronautów są między innymi: "Opowieść o dwóch miastach" K. Dickensa, "Dwadzieścia tysięcy mil podmorskiej żeglugi" J. Verne oraz "London Bridges" J. Pattersona. Książki, które zostały napisane lub rozpoczęte za kratkami to między innymi "Don Kichot" M. Cervantesa, "Księżę" N. Machiavellego, "Wędrówka Pielgrzyma" J. Bunyana i "De Profundis" O. Wilde'a. A słynny powieściopisarz niemiecki Karol May, twórca postaci szlachetnego wodza Apaczów Winnetou oraz jego białego przyjaciela Old Shatterhanda, odkrył swój talent pisarski - właśnie w więzieniu.

-Największą zaliczką, jaką kiedykolwiek zapłacono za opublikowaną książkę to 4,125 milionów dolarów. Dom wydawniczy Simon & Schuster zapłacił tyle za "Najcenniejszy Dar" autorstwa Richarda Paula Evansa.

-Biblia jest powszechnie uważana za bestseller wszech czasów. Pierwsza Biblia wydrukowana została w nakładzie w ok. 200 egzemplarzy w latach 1452-1455 w Moguncji przez Jana Gutenberga, który był również jej wydawcą: 165 egz. na papierze i 35 egz. na pergaminie. Do naszych czasów przetrwało 48 egzemplarzy tej najcenniejszej książki świata, z czego tylko 20 kompletnych.

Najwięcej w USA – 14. Muzeum w Pelplinie posiada dwutomową – jedyną w Polsce – wersję na papierze, mającą oryginalną XV-wieczną oprawę, wykonaną przez mistrza Henryka Costera z Lubeki.

-Najlepiej sprzedającymi się książkami jednotomowymi są: „Opowieść o dwóch miastach” K. Dickensa w łącznym nakładzie - 200 milionów egz. „Władca Pierścieni” J. R. R. Tolkiena w łącznym nakładzie - 150 milionów egz. "Hobbit, czyli tam i z powrotem” J. R. R. Tolkiena w łącznym nakładzie – 140 milionów egz. Zaś najlepiej sprzedającą serią wydawniczą stał się „Harry Potter” J.K. Rowling w ilości: 450 milionów kompletów serii: 8 tomów i 3 suplementy.

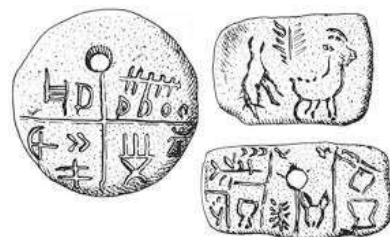
Historia książki

Szkoła kojarzy się z książkami. A jak to z książką było?

- Potrzeba utrwalenia i przekazywania myśli i informacji jest stara jak ludzkość. Już sumeryjski urzędnik przed trzema tysiącami lat musiał zapisać, ile zboża jest w magazynach, który mieszkaniec zapłacił już podatek, a który jeszcze zwleka. Jak sobie z tym poradził? Na glinianych tabliczkach za pomocą trzciny z zakończeniem w kształcie klina wyciskał specjalne znaki. Potem tabliczki wypalał. Dlaczego jesteś z gliny?

- **Gliniana tabliczka:** Powstałam w Mezopotamii, a tam jest dużo doskonałej gliny. Używano jej do różnych celów, budowy pałaców, lepienia naczyń, a nawet zabawek. Jestem więc z materiału, którego jest pod ręką – a właściwie pod nogą – co niemiara. Gdyby spróbować przepisać książkę na gliniane tabliczki, to ważyłaby ona ... 50 kg. Do dzisiejszych czasów zachowało się około 20 tys. glinianych tabliczek pokrytych pismem klinowym. Można nas zobaczyć w Muzeum Brytyjskim w Londynie.

- **N** - Innego materiału do tworzenia książek używali starożytni Egipcjanie. Mieli oni rosnącą w delcie Nilu roślinę, zwaną papirusem.

- **Papirus:** Mam formę długiego zwoju, wstęgi. Jestem wykonany z ciętej na pasy łodygi papirusu. Teksty zapisywano na mnie po jednej stronie czarnym i czerwonym tuszem. Niestety, największe biblioteki z papirusami spłonęły. Najstarszy zachowany papirus znajduje się w Bibliotece Narodowej w Paryżu.

- **N** - Czytanie papirusów było jednak bardzo niewygodne – trudno było od razu znaleźć poszukiwany fragment. Wciąż zastanawiano się nad inną, wygodniejszą formą książki. Prawdopodobnie to Juliusz Cezar wymyślił, że arkusz papirusu można złożyć na pół. Ten pomysł okazał się trwalszy niż podboje Cezara.

- **Pergamin:** Jestem pergaminem. Moje kartki wykonane są ze specjalnie wyprawionych skór koźląt, owiec czy cieląt. Są o wiele trwalsze od papirusów, a co najważniejsze - dają się złożyć na dwoje, czworo, co umożliwia pisanie dwustronicowe. Przez wiele lat rywalizowałem z papirusem, jednak w końcu zwyciężyłem. Moje zalety to możliwość otwarcia w dowolnym miejscu oraz dwustronicowe zapisywanie, a więc większa pojemność. Niestety, nie jestem bez wad – pergamin wyrabiany ze skór jest bardzo drogi.

- **N** – Gdyby nie wynalezienie papieru być może do dziś książki byłyby bardzo drogie i bardzo rzadkie. Wynalezienie papieru zrewolucjonizowało losy książki.

- **Chiński jedwab:** Moją ojczyzną są Chiny. Mieszkańcy mojego kraju też chcieli pisać. Początkowo pisali na drewnianych deseczkach. Próbowali pisać na jedwabiu, ale ten surowiec był bardzo kosztowny.. Przypadkiem zauważono, że rozdrobnione odpadki jedwabiu połączone w wilgotną masę i suszone w formie maty też nadają się do pisania. Od tego spostrzeżenia był już jeden krok do wynalezienia papieru. Dokonał tego Tsai Luna. Zastąpił włókna jedwabne roślinnymi, które nie były tak drogie.

- **N** – Papier upowszechnił się w Europie znacznie później. Przez wiele lat na naszym kontynencie używano pergaminu. Papier przywędrował do Europy dzięki Arabom.

- **Książka średniowieczna:** Jestem książką średniowieczną. Jestem wykonana bardzo misternie i kunsztownie, ale jestem tak droga, że można było za mnie kupić kilka wiosek. Byłam pisana ręcznie przez skrybów. Mam kartki pergaminowe oprawione w skórę. Książki były bardzo cenne, więc przechowywano je w pilnie strzeżonych miejscach, przykute do ściany łańcuchem. W Polsce zachowały się moje siostry, które znajdują się w Polskiej Akademii Nauk w Gdańsku i Bibliotece

Narodowej w Warszawie.

- **N**- Prawdziwym przełomem w historii książki było wynalezienie druku. Ruchomą czcionkę drukarską wynalazł Johannes Gutenberg.

- **Książka odrodzenia:** Jan Gutenberg sprawił, że zaczęto mnie drukować. Zmniejszyła się moja wielkość. O ile początkowo czytelnikami książek byli tylko duchowni, o tyle teraz czytają mnie już panujący, magnaci, szlachta i mieszczaństwo. Rozwija się piśmiennictwo w językach narodowych (wcześniej wszechobecna była łacina). Mikołaj Rej pisał: „A niechaj narodowie wżdy postronni znają, iż Polacy nie gęsi, iż swój język mają”.

-**Książka oświecenia:** Dla Polski nadeszły lepsze czasy, nastąpił rozkwit literatury, sztuki. Powstało wiele drukarni wydających gazety, czasopisma, dzieła naukowe, podręczniki. W tym czasie (XVIII wiek) dostęp do książki mieli tylko ludzie wykształceni i bogaci.

- **N** – W XIX wieku nastąpił jednak wzrost czytelnictwa. Posłuchajmy książki dziewiętnastowiecznej.

-**Książka XIX wieku:** Zaczęli mnie czytać robotnicy, chłopci. Stało się to możliwe dzięki powstaniu bibliotek, czytelni. Pisarze moich czasów marzyli o tym, aby wszyscy ludzie mieli ze mną kontakt. A. Mickiewicz w „Panu Tadeuszu” pisał: „O, gdybym kiedy dożył tej pociechy, żeby te księgi zbłądziły pod strzechy...”

- **Książka współczesna:** Jestem bardzo nieszczęśliwa! Co z tego, że jestem dostępna dla każdego w księgarniach, bibliotekach, domowych zbiorach? Kto mnie czyta? Nauczyciele, naukowcy, pasjonaci. A młodzież, dzieci? Najczęściej wypożyczają książki z opracowaniem i co? Czytają tylko opracowanie! Łatwiej jest obejrzeć film na DVD niż przeczytać książkę, łatwiej jest odszukać informację w Internecie niż w książce. A co można robić w wolnej chwili? Grać na komputerze!

- **N**- Nie lamentuj, nie jest tak źle. Naprawdę nie wszyscy ograniczają się tylko do opracowań, streszczeń i filmów. Sztuka czytania nie zanika.

- **Książka:** Masz rację. Chyba jestem jeszcze potrzebna. Pomagam uczniom, studentom, biznesmenom nauczycielom, dzieciom i ich rodzicom. Uczę, ale nie tylko. Jestem wspaniałą rozrywką, poprawiam nastrój, pomagam w podjęciu decyzji. Niektórzy traktują mnie jak przyjaciela. I przecież nie jestem gorsza od filmów, Internetu. Też jestem lubiana!

Niezwykłe fakty o książkach

- W Japonii jest specjalne słowo, które określa manię kupowania książek, których nie ma zamiaru się przeczytać (dziwne...). To słowo to „tsundoku”.
- „Bibliosmia” to z kolei słowo, które w języku angielskim oznacza zamiłowanie do wąchania starych książek.
- To zaskakujące, ale strony w książkach zaczęto numerować dopiero w XVI wieku, a przecinki w tekstach pojawiły się dopiero na przełomie XV i XVI wieku.
- Pierwsza książka, która została napisana z pomocą maszyny do pisania to „Przygody Tomka Sawyera”.
- Barack Obama jest miłośnikiem czytania, ale prawdziwym pochłaniaczem książek był Theodore Roosevelt. Ten prezydent USA czytał jedną książkę codziennie.
- 3 najbardziej poczytne książki w historii ludzkości to: „Biblia”, „Czerwona książeczka Mao Tse-Tunga” i seria o Harrym Potterze.
- Kto jest światowym rekordzistą w liczbie napisanych książek? Polak! Mowa o Józefie Ignacym Kraszewskim (żyjący w latach: 1812 – 1887), który napisał ponad 600 powieści.
- Do miana najdziwniejszej książki świata może pretendować „Codex Seraphinianus”. Tytuł ujrzał światło dzienne w latach 70. XX wieku. Autor – Włoch Luigi Serafini napisał to dzieło w wymyślonym przez siebie języku. Książka jest formą encyklopedii opisującej świat, który nie istnieje.
- Najbardziej zapaleni czytelnicy mieszkają w Indiach. Hindusi poświęcają na czytanie średnio ponad 10 godzin tygodniowo.
- W Japonii wydrukowano zapachową książkę kucharską. Żeby poznać aromat danej potrawy, pociera się kartkę nadgarstkiem.
- Franz Kafka w swoim testamencie nakazał spalenie swoich utworów. Jego wola nie została spełniona i dzięki temu możemy czytać takie dzieła jak: „Proces”, „Ameryka” czy „Zamek”.
- Agatha Christie w swoich książkach często używa medycznej terminologii. Okazuje się, że pisarka podczas obu wojen światowych pracowała w... aptece.
- „Harry Potter” jest książką, która w Stanach Zjednoczonych jest najczęściej zgłaszana jako „obrażająca uczucia religijne”.
- Analfabetyzm to nadal aktualny problem. 1 na 5 dorosłych osób na świecie nie potrafi czytać.
- Tylko 2% z wydawanych corocznie na świecie 1,2 miliona książek sprzedaje się w większym nakładzie niż 5 tysięcy egzemplarzy.
- W 2007 Stephen King został uznany za wandalę, gdy „napadł go twórczy szal” i zaczął pisać na czym popadnie w trakcie wizyty w księgarni w Australii.

Ciekawostki o książkach

- Najstarsza "książka", czyli papirusowy zwój powstał w XXX p.n.e.
- Jedna drukowana w średniowieczu książka kosztowała tyle, że z powodzeniem można było kupić za nią kilka wsi.
- Pomysłodawcą książki był ponoć Juliusz Cezar. To on wpadł na pomysł, żeby zamiast zwinąć papirus, składać go na dwie części.
- Strony w książkach zaczęto numerować dopiero w XVI wieku, przecinki natomiast pojawiły się na przełomie XV i XVI wieku.
- Najmniejsza, wydana na świecie książka to *"Stary król Cole"*. Wielkość książki to 1mm x 1mm, a nakład wynosił 85 egzemplarzy.
- Największa książka świata mierzy 2,74 x 3,07m. i waży 252,6kg. Wydano ją w Denver w 1976 roku.
- Najdroższa książka świata to *"The Birds of America"* (Ptaki Ameryki) autorstwa Johna Jamesa Audubona. Sprzedano ją za 8 802 500 dolarów.
- Najdroższa, polska książka to *"O obrotach sfer niebieskich"* Mikołaja Kopernika z 1566 roku. Jej drugie wydanie kosztowało 103 tys. złotych.
- Najdłuższa książka świata to *"Tu-sza-czi-czeng"*. To chiński słownik, który ma 5020 tomów, a każdy z tomów liczy sobie 170 stron.
- Największy sukces w sprzedaży ze wszystkich książek na świecie odniosła „Biblia”. W samych tylko latach 1815-1975 sprzedano 2 miliardy 500 milionów egzemplarzy.
- W Japonii wydrukowano zapachową książkę kucharską. Żeby poznać zapach danej potrawy, wystarczy tylko potrząsnąć dłonią konkretną stroną.
- Autor *"Księgi dżungli"* to najmłodszy noblista na świecie w dziedzinie literatury. Kiedy Rudyard Kipling otrzymał Nobla, miał 41 lat.
- Pierwszą wydaną w Polsce książką był modlitewnik *"Raj duszny"*. Miało to miejsce w 1513 roku.
- Żeby wydrukować 100 kartek książki, potrzeba od 2 do 3 drzew.
- Dzień Książki i Praw Autorskich obchodzimy 23 kwietnia. Tradycja ta powstała w 1996 roku.
- *"Trzej muszkieterowie"* Aleksandra Dumasa zostali napisani przez ghostwritera, czyli pisarza widmo.
- Jakiś czas temu w Chinach nie można było dostać książki *"Alicja w krainie czarów"*, zakazano jej dlatego, że występują w niej mówiące zwierzęta.
- Trylogia *"Władca pierścieni"* została napisana na maszynie, ale tylko przy pomocy dwóch palców.
- Książka najmłodszego pisarza świata - Dorothy Straight została wydana, kiedy autorka miała 4 lata!
- Najwięcej książek znajduje się w Bibliotece Kongresu w Stanach Zjednoczonych. Jest ich tam ponad 113 milionów.
- Pierwsza książka dla osób niewidomych powstała w roku 1786.

Debata czytelnicza

Czytać - nie czytać? Porozmawiać warto

7 marca 2019r. odbyła się debata stanowiąca jedno z zadań konkursowych, aby otrzymać Certyfikat Wielkiej Ligi. Uczestnicy otrzymali pakiet zawierający materiały związane z czytelnictwem oraz długopis i zakładkę do książki. Pani Zofia Osiecka powitała zebranych nauczycieli i słuchaczy oraz przedstawiła porządek zebrania. Na wstępie obejrzelśmy krótki filmik Edyty Zając na temat czytania, stanowiący punkt wyjścia do debaty. Uczestnicy żywo dyskutowali nad różnymi aspektami czytelnictwa. Nie zabrakło elementów humorystycznych. Każde „za” miało swoje „przeciw”, rozprawiano się z różnymi mitami czytelniczymi. Summa summarum – warto czytać – temu wszyscy zebrani przyklasnęli. Omawiano też różne typy czytelników, a nawet przeprowadzono test „Jakim jesteś czytelnikiem?”

Spotkanie z poezją stanowiło drugą część spotkania. Swoje utwory prezentowali Mikołaj Janeczko II h i Jarosław Zatoń II a. Przyciemnione światła, podkład muzyczny stanowiły nastrojowe tło do swobodnego dialogu poetyckiego twórców.

Zespół redakcyjny: **Mikołaj Janeczko, Jarosław Zatoń**
Gorąco zachęcamy słuchaczy do nadsyłania materiałów do gazetki: **redakcja.zsodd@gmail.com**